U. B. BERGEN
16/11.16
Ms 1568 Ih 17

- F R A M. -
Mandag, 26. juni 1944.

Nasjonalisme eller internasjonalisme.

Vår kamp i dag er en kamp mot den ytterliggående nasjonalisme, mot chauvinismen, den oppfatning at en nasjon står over alle andre nasjoner og har rett til - ja, ifølge enkelte ideologer plikt til - å skaffe seg herredømmet over verden. For å nå dette mål bruker tyskerne alle midler. Hensikten helliger midlet, sier de. Ja, om en handling er god eller slett er bare avhengig av om den tjener eller skader Tysklands interesser. Landsforrederi er den eneste form for forrederi tyskerne kjenner. For dem er det ikke forrederi å svikte de moralske normer som vår kultur bygger på og som vi mener er en forutsetning for videre framskritt og utvikling. De vet bare ett hensyn å ta, hensynet til Tyskland, - og de er villige til å sette alt inn for det.

Men gjelder ikke det samme for nordmennene? Er ikke Norge det eneste landet for oss? De fleste nordmenn synes vel at Norge er det vakreste i verden, at det norske språket er det beste instrumentet for tanken og at det norske menneskematerielleet og de norske karakteregenskapene raker høyt opp. Den norske naturen med øyene og skauene og fjellene, kulturarven med dikterne (med Wergeland, Ibsen og Bjørnson i spissen) og forskerne (Nansen, Abel og Roald Amundsen) etc. etc., alt dette er vårt, og vi er - liksom tyskerne for sitt land - villige til å sette livet inn for Norge hvis det trengs.

Er ikke også vi chauvinister? Nei, Norge betyr alt for oss (forsåvidt er vi nasjonalister), men vi vil ikke tjene Norges sak på en slik måte at andre land derved blir tilføyd en åpenbar urett. Vi synes ikke vi har rett til å la Norge uberettiget sko seg på andre lands bekostning. Vi mener at de moralske normene må få innpass også i det internasjonale samarbeidet, ikke fordi vi i og for seg er så moralske, men fordi vi mener det er en nødvendig forutsetning for fred, velstand og framskritt i verden. Vi strever mot det mål å dømme og handle helt upartisk i internasjonale konflikter hvor Norge er innblandet, slik som Nansen gjorde det. Ingen var vel ellers mer norsk enn han. I denne forstand er vi internasjonalister.

Ordet internasjonalist hadde delvis en litt dårlig klang i mellomkrigstiden. Mange av "internasjonalistene" var kanskje idealistiske drømmere, rotløse og uten sikre holdepunkter i tilværelsen. Og stort sett vil vi være tilbøyelige til å tro at man ikke kan bli en byggende, brennende og realistisk internasjonalist uten å ha et sikkert nasjonalt grunnlag å stå på.

Men dernest representerer internasjonalismen i den betydning ordet her blir brukt et nytt utviklingstrinn i kampen for øket solidaritet og med-følelse. I de tidligste tider holdt familien sammen; alle som ikke tilhørte den var fremmede og farlige. Senere stod bygd mot bygd. Utenbygdingene var noen skurker som ikke hadde krav på å bli ærlig behandlet. Vårt eget land, Norge, ble etterhvert samlet og vi trengte i århundrene utover en litt trangsynt nasjonalisme for å styrke den nye statsbyggningen. Med kommunikasjonsmidlenes utvikling, med radioen etc. er verden nå på mange måter blitt en enhet. Borgerne i de forskjellige landene blir på flere og flere punkter knyttet også til resten av verden. (Vi er oppmerksom på at denne utvikling er for grovt skissert, men tror likevel den gir noe av sannheten).

Så vidt vi kan skjønne er dette veien å gå: å utvide det internasjonale samarbeidet på grunnlag av de nasjonale statene. Men det er langt fram. Det har tatt uendelig lang tid før samlivet innen en stat begynte å bli noenlunde sivilisert, og den nå pågående krigen viser at i

internasjonale forhold er sivilisasjonen ikke kommet særlig langt. Det fins mange som mener at handlinger som ville koste et menneske friheten hvis de ble begått i et vanlig samfund, er heroiske og patriotiske hvis de blir begått i landets interesse. Statene mener at de har rett til selv å avgjøre om deres rettigheter er blitt krenket, og om de skal straffe et land som (etter deres mening) har forbrudt seg. Dette strir mot alminnelige moralske prinsipper. Men kloke hoder har funnet ut at det fins to slags morallover. En som gjelder når man handler i egen interesse, en annen når man handler i statens. Og diplomatene f.eks. har fått hamret inn i hodet at lojalitet mot fedrelandet går foran alt annet. Men de samme moralske normer må gjelde statene imellom som innen en stat. - De moralske standard statene imellom må heves.

--F--

Ny kjempeorganisasjon avløser "Amgot".

Det allierte maskineri for sivilforvaltningen av de okkuperte land og Tyskland er nå stort sett klart. De sivile administrasjonsplaner forutsetter tre stadier: 1) alliert forvaltning i erobrede områder hvor militære operasjoner ennå pågår, overvåket av en ny organisasjon kalt "Civil Affairs", 2) de allierte regjeringers overtagelse av den egne hjemmeadministrasjon så snart militær kontroll ikke lengre er nødvendig, 3) igangsettelse av rekonstruksjon og gjenoppbygging ved hjelp av den interallierte organisasjon UNRRA.

Overenskomstene og planene for sivilforvaltningen er utarbeidet i den hovedhensikt å søke å skape så effektivt som mulig en nødvendig militærkontroll med størst mulig hensyn til vedkommende lands sivilbefolkning. For Hollands, Belgias og Norges vedkommende er det nå undertegnet avtaler om at disse allierte stater, representert av regjeringene i London, skal overta forvaltningen så snart dette er praktisk mulig. Når det gjelder Frankrike er man ennå ikke kommet overens om noen definitiv ordning. For andre besatte territorier og Tyskland synes planene å bestemme kontroll av den engelsk-amerikanske organisasjon, "Civil Affairs" for noe lengre tid - muligens helt til fredsvilkårene er formulert. En del av Tyskland forutsettes selvsagt å falle under russisk okkupasjon.

De engelsk-amerikanske administrasjonsplaner for det antydede første stadium - innen områder hvor militær overkontroll ansees nødvendig - er blitt underkastet en omfattende bearbeidelse på grunnlag av erfaringene fra Italia. "Civil Affairs" som avløser det omdiskuterte og nå oppløste "Amgot" får en egen befalingsmann, som faktisk blir "sivil øverstbefalende" for den annen front, direkte under general Eisenhower. "Civil Affairs" som bl.a. skal ta seg av den nødvendige kontroll over administrative organer og matforsyningene til sivilbefolkningen etc., har utviklet seg til en enorm organisasjon, ikke minst fordi man må være forberedt på mange forskjellige territorielle alternativer.

I de allierte, nå besatte vesteuropeiske stater, bestemmer den allierte øverstbefalende det tidspunkt da de tilbakevendende regjeringers egen administrasjon skal rykke inn, hvilket for Norge, Holland og Belgia antaes å bli på et meget tidlig stadium. Under det annet stadium kommer "Civil Affairs" representanter i disse land bare til å spille rolle som forbindelsesledd mellom vedkommende allierte regjering og de alliertes høyeste kontrollinstitusjoner for fordeling av forråd, matvarer etc..

Det planlagte tredje stadium inntrer neppe før de viktigste europeiske avgjørelser av militær art allerede er truffet, og den egentlige konstruksjonsperiode etter krigen begynner. Ca. 6 måneder etter de første landstigninger i Europa anser man på mange hold å måtte behøve

før UNRRA-organisasjonen kan sette igang for alvor med den planlagte hjelp og rekonstruksjon.

Hva planene for besettelsen av Tyskland angår, viser man naturlig nok større tilbakeholdenhet. Stort sett kan man si at den alliert kontroll over siviladministrasjonen, domstoler, undervisningsvesen, bankves sosiale velferdsinnretninger etc. blir særlig inngående under en periode hvis lengde ikke kan forutsies. Militære hensyn kommer også i Tysklands tilfelle til å spille en rolle lenge etter at situasjonen er klar i de befridde allierte stater.

Englands, Amerikas og Sovjetunionens innstilling til disse spørsmål er ennå skjult bak Europas rådgivende kommisjoners gardiner. Men den interallierte kommite, bestående av representanter for de mindre allierte stater, som i noen tid har vært beskjeftiget med utarbeidelsen av forslag til våpenstillstandsvilkår for Tyskland, skal nå ha innlevert et forslag om hovedlinjene til den rådgivende kommisjon. (Denne sistnevnte kommisjon bestående av den amerikanske ambassadør i London Winant, den russiske ambassadør Gusev og engelskmannen Strang er nå også på det nærmeste ferdig med sitt forslag til våpenstillstandsbetingelsene. Dette forslag som er omfattende og detaljert skal nå overlates til de britiske, amerikanske og russiske regjeringene til godkjennelse eller behandling. Etterpå skal det overleveres til de øvrige allierte regjeringene). Ifølge en amerikansk rapport til London krever den interallierte kommite at følgende punkter skal taes opp i vilkårene til Tyskland:

1/ alliert kontroll av tyske statsfinanser og krigsindustrier, samt slike industrier som lett kan innstilles på krigsproduksjon.
2/ begrensning av Tysklands syntetiske og plastiske industrier,
3/ alliert kontroll av Tysklands innenrikske statsutgifter,
4/ kontroll av Tysklands statsgjeld,
5/ tyske budsjettdebatter må være offentlige,
6/ den tyske riksbanks og de fem største tyske privatbankers kreditter må overvåkes,
7/ likvidering av alle Tysklands utenlandske investeringer til fordel for de allierte,
8/ allierte muligheter for å utøve vetorett mot den tyske riksdag, hvis avrustningsbestemmelsene overtres gjennom lovbestemmelser.

Rapporten gjengies med reservasjon. Adskillig arbeid synes ennå å stå igjen før London, Washington og Moskva sier sitt avgjørende ord om vilkårene til Tyskland.

X - F -

BOYKOTTEN av registreringen av 21-, 22- og 23-åringene har nesten vært total over hele landet; men det er vanskelig å få tak i pålitelige rapporter fra de forskjellige delene av landet. En fri avis fra Oslo mener at i alt 1.400 har møtt frem. Det er antakelig en 70-75.000 unge menn som omfattes av de siste innkallingene. Hvis tallet 1.400 er riktig, vil det si at snaue 2 % har møtt frem til registrering.

Vi gjengir her en del tall som skulle være korrekte: I Oslo har det til og med 31/5 møtt frem 55 unge menn til registrering, i Porsgrunn 1 eller muligens 3, i Skien 3, i Brevik 0, Gjerpen og Solum 4, Eidanger 3, Hallingdal 1 (han var nazist), Kongsvinger 1, Magnor 3, Strømmen 3, Notodden 0, Rjukan 0, Fredrikstad og Sarpsborg gj.snittl. 3 og 4 pr. dag. Fra andre distrikter er melfingene like gode, men vi har ikke eksakte tall. Bare Hamar og Bergen skal ha sviktet. -

---

HUSK DIN PLIKT - send avisen videre!

NYHETENE TIL OG MED MANDAG MORGEN.

INVASJONSFRONTEN. US-tropper er i 3 kiler rykket inn i Cherbourg, 2 av kilene er nådd frem til havnen, Tyskerne har gjort innbitt motstand og kjemper ennå, men store avdelinger har overgitt seg etter å ha skutt sine offiserer. Flyangrepene mot selve Cherbourg har vært noe begrenset for at ikke US-styrkene skulle bli skadet. Omkring slagområdet forøvrig fortsetter angrepene mot veier, jernbaner og broer. Særlig områdene ved Chartres, Paris og Toulose har vært kraftig bombet. - RAF er stadig på vingene og bomber tyske troppekonsentrasjoner og flyplasser. De er i stadig kamp med tyske fly, og lørdag ble 55 fiendtlige jagere skutt ned, derav 4 av en norsk ving. - I Cherbourg hadde tyskerne sprengt dype bunkers ned i fjellet, dypere enn dem i Maginot-linjen. Tyskerne ble drevet ut ved at det ble puttet sprengstoff ned med lange stokker. Av en bunkers ble der trukket frem 300 panikkslagne tyskere. Man venter nå hvert øyeblikk på melding om Cherbourgs fall. - Lørdag var der 17 timers opphold i flyvende bombeangrep mot England, og søndag 14 timer.

RUSSLAND. Russerne melder om store gjennombrudd på alle fronter. I de siste 24 timer har de rykket 15 km. frem nord for Onega. Mellom Onega og Ladoga raknet finnadens front og finnene falt 30 km. tilbake parallelt med Svir. På Karelske nesset meldes der også om fremgang fra Viborg. - Vitebsk er omringet med 5 divisjoner, og russerne er trengt inn i byen. Nord for byen er det slått en 80 km. bred og 40 km. dyp kile. Dvina er nådd og også overskredet. Ved Orsja er der slått en 15 km. dyp kile og ved Mogilev en 75 km. bred, og 38 km. dyp kile over Proja-elven. I dag meldes også om offensiv mot Bobruisk.

ITALIA. I Italia meldes også om fremgang. I vest er Foloniki 80 km. fra Livorno erobret. Tyskerne ser ut til å ville evakuere Livorno, de senker skip i havnen osv. Inne i landet er Rakastrato + en by til, 10 km. lenger nord, erobret. På veien mot Siena yter tyskerne sterkere motstand, likeledes ved Chiussa hvor den 8. arme angriper. Ved Adriaterhavet løper fronten langs Chiensifloden. Fra baser i sør-Italia har det vært rettet sterke flyangrep mot mål bak de tyske linjer og mot Ploesti.

BOMBEANGREPENE. Natt til søndag angrep moskitofly Berlin. Angrepet var meget kraftig. Kikskanselliet, Potsdam Bahnhof, Anhalter Bahnhof og Friedrichstrasse ble truffet. - Under angrep på Boulogne og Le Havre forleden ble 80 skip senket (22 E-båter, 23 torpedojager, 1 korvett, 1 minesveiper + resten som ikke kunne identifiseres).

I nordlige farvann har den norske u-båten "Ula" senket 1 tysk forsyningsskip på 2.000 tonn, 1 på 2.500, og hatt treff midtskips med torpedo på et 8.000 tonns. I de siste 9 måneder har "Ula" senket 25.000 tonn fiendtlig tonnasje.

REDAKSJONEN MEDDELER: Neste nommer av "Fram" kommer først i slutten av juli måned. -

---